

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра терапевтичної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи
доц.І.І.Солонинко

“ ___ ” _____ 2022р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ**

**ОК 50. ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ
курс «Пародонтологія»**

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»
факультет, курс: стоматологічний, IV

„ЗАТВЕРДЖЕНО”

на методичному засіданні кафедри
терапевтичної стоматології

Протокол № 8

від “ 30 ” березня 2022р.

Завідувач кафедри

проф. Зубачик В.М.

„ЗАТВЕРДЖЕНО”

профільною методичною комісією
зі стоматологічних дисциплін

Протокол № 2

від “ 31 ” березня 2022 р.

Голова профільної методичної комісії

проф. Варес Я.Е.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний медичний
університет ім. Данила Галицького
кафедра терапевтичної стоматології

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Завідувач кафедри терапевтичної стоматології
д.м.н. проф. Зубачик В.М., доц. завуч кафедри
терапевтичної стоматології к.м.н. Пасько О.О.,
доц. к.м.н. Довганик В.В, асистент Гавришкевич Я.І.

РЕЦЕНЗЕНТИ : Завідувач кафедри ортопедичної стоматології,
к.м.н., доц. Кухта В.С.,
Завідувач кафедри стоматології дитячого віку
к.м.н. доц. Колесніченко О.В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження профільною методичною комісією зі стоматологічних дисциплін Протокол № 2 від “ 31 ” березня 2022 р.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни

«Терапевтична стоматологія. «Пародонтологія».

відповідно до Стандарту вищої освіти України *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

освітньої програми *магістра стоматології*

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Терапевтична стоматологія – дисципліна, методи якої спрямовані на збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам терапевтичними методами. Пародонтологія – розділ стоматології, який спрямований на діагностування та лікування захворювань тканин пародонту.

Відповідно до примірного навчального плану додипломної підготовки фахівців *другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія», вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія. Пародонтологія» здійснюється студентами на IV році навчання в VII-VIII семестрах.*

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них:			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Пародонтологія <i>Змістових модулів 2</i>	6 кредитів/ 180 годин	10	80	90	IV курс, 7-8 семестр	іспит
За семестрами						
<i>Змістовний модуль 1</i>	2,5 кредитів/	4	32	39	7 семестр	залік

	75 годин					
<i>Змістовний модуль 2</i>	3,5 кредитів/ 105 годин	6	48	51	8семестр	іспит

Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання етіології, патогенезу, клінічних проявів захворювання тканин пародонту, методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходів щодо запобігання таким найпоширенішим захворюванням, як гінгівіт, пародонтит та пародонтоз .

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення “Терапевтичної стоматології. Пародонтології” ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної фармакології, патоморфології, патофізіології, внутрішньої медицини, дерматології, венерології, пропедевтики терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення клінічного курсу «Пародонтологія» є засвоєння студентами класифікацій, етіології та патогенезу запально-дистрофічних і дистрофічних захворювань пародонту, особливостей клінічних і додаткових методів обстеження пародонтологічних хворих; клініки, лікування та профілактики захворювань пародонту, а також підготовка лікаря-стоматолога, здатного діагностувати і лікувати стоматологічні захворювання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є вміння проводити обстеження пародонтологічного хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів, обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу; вміння аналізувати результати обстеження хворого та проводити диференціальну діагностику, ставити остаточний діагноз основних захворювань, визначати характер та принципи лікування в клініці терапевтичної стоматології, виявляти різні клінічні

варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань пародонту, проводити диспансеризацію хворих.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами «Стандарту вищої освіти України» дисципліна «Терапевтична стоматологія» забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

– *інтегральна:* здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у процесі навчання та майбутній професійній діяльності.

– *загальні:*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність бути сучасно навченим, постійно вчитися та поглиблювати свої знання на підставі досягнень сучасної медицини та, зокрема, стоматології.

2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

3. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою.

5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати автономно.

8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

9. Здатність до вибору стратегії спілкування.

10. Здатність працювати в команді.

11. Навички міжособистісної взаємодії.

12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

13. Навики здійснення безпечної діяльності.

14. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

16. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

– спеціальні:

1. Збирання медичної інформації про стан пацієнта;
2. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень;
3. Встановлення клінічного діагнозу пародонтологічного захворювання;
4. Діагностування невідкладних станів;
5. Планування та проведення заходів із профілактики хвороб пародонту;
6. Визначення характеру та принципів лікування захворювань пародонту;
7. Визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні пацієнтів з патологією пародонту;
8. Визначення тактики ведення пародонтологічного хворого при соматичній патології;
9. Виконання медичних та стоматологічних маніпуляцій;
10. Проведення лікування основних захворювань пародонту;
11. Організація проведення лікувально-евакуаційних заходів;
12. Визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги;
13. Організація та проведення диспансеризації осіб з хворобами пародонту, що підлягають диспансерному нагляду;
14. Оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне);
15. Ведення медичної документації;
16. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у процесі навчання та професійній діяльності</p>					
<p>Спеціальні компетентності:</p>					
1.	Збирання медичної інформації про стан пацієнта	Принципи та послідовність обстеження стоматологічного пацієнта з захворюваннями пародонту.	Оцінювати загальний, психо-моторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки. Аналізувати необхідність призначення тих чи інших методів обстеження стоматологічного хворого, їх інформативність та значимість при діагностиці хвороб пародонту. Оцінювати стан зубів, пародонту, органів та слизової оболонки порожнини рота та зміни в них. Трактувати результати основних клінічних та додаткових методів обстеження при хворобах пародонту.	Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці терапевтичної стоматології при спілкування з пацієнтом, родичам пацієнта, колегами.	Нести відповідальність за дотримання принципів обстеження стоматологічного пацієнта з патологією пародонту.
2.	Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень	Біохімічний склад слини, ротової рідини, їх біофізичні властивості (рН, ремінералізуючий потенціал тощо). Суть, методика проведення тесту емалевої резистентності, електроодонтодіагностики. Показання до рентгендіагностики,	Оцінити та інтерпретувати результати біохімічних, біофізичних, мікробіологічних досліджень слини та ротової рідини, рН та ремінералізуючі властивості. Проводити ТЕР-тест, ЕОД та інтерпретувати результати. Призначити по показанням та оцінити	Вміти обґрунтовано пояснити зміни стану зубів, пародонту, органів та слизової оболонки порожнини	Нести відповідальність за правильність та точність оцінки лабораторних та інструментальних методів

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	(за списком 5*)	люмінесцентної, транслюмінаційної діагностики, комп'ютерної томографії. Гігієнічні та пародонтальні індекси. Нормальні величини основних констант людини (клінічний, біохімічний аналіз крові, сечі тощо) та зміни в них при запальних процесах, алергічних станах тощо. Цитологічне, мікробіологічне дослідження органів та тканин зубо-щелепного апарату, ротової рідини, мазків зі СОПР, пародонту.	результат рентгендіагностики, люмінесцентної, транслюмінаційної діагностики, комп'ютерної томографії. Провести визначення гігієнічних та пародонтальних індексів, оцінити їх результати. Оцінити зміни в клінічних, імунологічних, біохімічних аналізах крові, сечі тощо. Інтерпретувати результати цитологічних, гістологічних досліджень при різних патологічних станах.	рота, слини (ротової рідини), крові, сечі пацієнту, родичам пацієнта, при обговоренні з колегами.	дослідження.

3.	Встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання (за списком 2.1)*	Клінічні прояви (скарги, анамнез захворювання, результати об'єктивного обстеження) різних форм основних одонтологічних захворювань (карієсу та некаріозних уражень, пульпіту, періодонтиту), хвороб пародонту, слизової оболонки порожнини рота	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1)*. За стандартними методиками, використовуючи логічний аналіз попередньо отриманих даних суб'єктивного та об'єктивного обстеження, додаткових методів, проведеної диференційної діагностики встановлювати клінічний діагноз стоматологічного захворювання. Класифікувати каріозні та некаріозні ураження, захворювання ендодонта, хвороби пародонту (гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, пародонтоми, ідіопатичні захворювання з лізисом тканин пародонту), за перебігом, глибиною ураження, клініко-морфологічними формами.	Вміти обґрунтувати клінічний діагноз стоматологічного захворювання для пацієнта, при обговоренні з колегами.	Нести відповідальність за вірогідність та точність встановлення діагнозу
4.	Діагностування невідкладних станів та визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги	Знати клінічні прояви невідкладних станів на стоматологічному терапевтичному прийомі та за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі); тактику, алгоритми надання екстреної медичної допомоги	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми невідкладних станів (за списком 4)*. Виконувати лікарські маніпуляції щодо надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми за будь-яких обставин в умовах обмеженого часу (за списком 6)*.	Аналізувати причини виникнення невідкладного стану пацієнта на стоматологічному у прийомі та за будь-яких обставин	Нести відповідальність за своєчасне діагностування невідкладних станів та правильність надання екстреної медичної допомоги
5.	Проведення лікування основних захворювань пародонту (за списком 2.1)*	Етапи лікування різних форм карієсу та його ускладнень (пульпіту та періодонтиту). Склад, властивості, показання до використання пломбувальних матеріалів для постійних і тимчасових пломб, лікувальних прокладок, пломбування кореневих	Призначати та проводити лікування основних стоматологічних захворювань (карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту, періодонтиту, гінгівіту, пародонтиту, захворювань органів і слизової оболонки порожнини рота) за існуючими алгоритмами та стандартними схемами відповідно до списку	Вміти обґрунтувати вибір методики лікування основних стоматологічних захворювань для пацієнта та при	Нести відповідальність за вибір та правильність виконання окремих стоматологічних маніпуляцій при

		каналів (силери та філери) та методики їх застосування.	стоматологічних маніпуляцій (за списком 7)*	обговоренні з колегами, родичами хворого.	лікуванні основних стоматологічних захворювань
6.	Планування та проведення заходів із профілактики хвороб пародонту	Схеми масової та індивідуальної профілактики хвороб пародонту.	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та місцевої медикаментозної та немедикаментозної профілактики захворювань пародонту	Вміння організувати заходи масової, індивідуальної профілактики захворювань пародонту	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність профілактичних міроприємств
7.	Визначення тактики ведення пародонтологічного хворого при соматичній патології	Особливості перебігу та лікування основних захворювань пародонту при фізіологічних станах та соматичних захворюваннях, що потребують особливої тактики ведення пацієнта. Особливості знеболення у пацієнтів з соматичною патологією.	Оцінити стан пацієнта при вагітності, хворобах крові та кровотворних органів, серцево-судинних захворюваннях, психічних порушеннях, хворобах дихальної системи та середостіння, ендокринної, скелетно-м'язової системи та сполучної тканини, інфекційних та паразитарних хвороб. Прийняти обґрунтоване рішення щодо вибору методу знеболення та лікування основного стоматологічного захворювання в даній ситуації, призначення медикаментозних засобів тощо	Вміти обґрунтувати вибір методики лікування захворювань пародонту для пацієнтів в особливому фізіологічному стані та при соматичній патології та при обговоренні з колегами, родичами хворого.	Нести відповідальність за безпечність проведених маніпуляцій при лікуванні хворого з патологією пародонту в особливому фізіологічному стані та при соматичній патології
8.	Ведення медичної документації	Перелік необхідної для ведення медичної документації терапевтичного прийому (згідно наказу МОЗ № 110 від 14.02. 2012р.)	Заповнювати основні форми медичної документації терапевтичного прийому: форми № 043/о “Медична карта стоматологічного хворого; № 037/о “Листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога” ; № 039-2/о «Щоденник обліку роботи лікаря-стоматолога.	Вміти співпрацювати, обмінюватися інформацією про стан пацієнта з профільними спеціалістами	Нести відповідальність за своєчасність, правильність оформлення медичної документації

9.	Здатність оцінювати вплив чинників навколишнього середовища на стан зубо-щелепної системи людини та здоров'я в цілому	Зміни біохімічного складу, будови та властивостей твердих тканин зубів при підвищеному вмісті фтору (селену) у воді та ґрунті ендемічних зон.	Оцінити вплив екзогенних чинників на стан твердих тканин зубів.	Вміти пояснити пацієнту значення мінеральних речовин, мікроелементів для правильного формування зубів, щелеп та кісткової системи	Нести відповідальність за оволодіння відповідними знаннями та вміннями
<p>* - списки додатку 3 Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія».</p>					

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Пародонтологія як розділ стоматології закладає фундамент для формування в подальшому наступних програмних результатів навчання згідно з Стандартом вищої освіти України додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності «Стоматологія»:

1. Проводити збір анамнезу, суб'єктивне та об'єктивне обстеження стоматологічного хворого.
2. Призначати та аналізувати дані лабораторних, функціональних та/або інструментальних обстежень.
3. Встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній та клінічний діагноз стоматологічного захворювання за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи.
4. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань.
5. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

Результати навчання для дисципліни. По завершенню вивчення дисципліни «Терапевтична стоматологія» курс «Пародонтологія» студенти повинні **знати**:

- клінічні особливості анатоμο-гістологічної будови твердих тканин зуба, пародонту, слизової оболонки та органів порожнини рота;
- класифікації хвороб пародонту;
- основні методи обстеження стоматологічних хворих;
- анатоμο-морфологічні особливості будови пародонту; функції пародонту
- основні клінічні та біохімічні показники норми біологічних рідин організму людини;
- принципи проведення диференційної діагностики захворювань пародонту;
- принципи та етапи лікування пародонтологічних хворих;

- інструментарій для діагностики та лікування хвороб пародонту;
- тактику, алгоритми надання екстреної медичної допомоги на стоматологічному прийомі.

вміти:

- проводити обстеження пародонтологічного хворого;
- обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз;
- проводити диференціальну діагностику;
- аналізувати результати обстеження хворого;
- ставити клінічний діагноз основних захворювань;
- виявити та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота.
- проводити професійну гігієну порожнини рота
- проводити місцеве медикаментозне лікування запальних і дистрофічно-запальних уражень пародонту;
- накладати пародонтальні пов'язки
- проводити тимчасове шинування зубів.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин – 6 кредитів ЄКТС.

Змістовний модуль 1. Хвороби пародонта. Систематика хвороб пародонта. Особливість обстеження хворих з патологією пародонту.

Змістовний модуль 2. Дистрофічно-запальні та дистрофічні захворювання пародонту (генералізований пародонтит, пародонтоз)

3. Структура навчальної дисципліни

Хвороби пародонту. Систематика хвороб пародонту. Особливості обстеження хворих на патологію пародонту” – 2,5 кредити (75 год): лек. – 4 год, практ. – 32 год, СРС – 39 год.

4. Тематичний план практичних (семінарських) занять

№	Тема	Практ. заняття	Сам ост. робота
1	Анатомія, гістологія, фізіологія тканин пародонту (ясна, альвеолярний відросток, періодонт, цемент кореня зуба).	2	2
2	Пародонт. Визначення поняття. Клінічні морфофункціональні особливості пародонту. Зубоясенне з'єднання. Вікові зміни тканин пародонту. Захисні механізми. Техніка безпеки під час роботи у відділенні терапевтичної стоматології.	2	2
3	Сучасні погляди на питання систематизації захворювань пародонту. Термінологія, класифікація.	2	2
4	Особливості клінічного обстеження хворих із патологією пародонту. Індексна оцінка стану тканин пародонту.	2	3
5	Методи дослідження кісткової тканини альвеолярного відростку.	2	2
6	Лабораторні і функціональні методи дослідження, які застосовують у пацієнтів з патологією тканин пародонту.	2	2
7	Механізм виникнення над- і під'ясенних зубних відкладень, їх вплив на стан тканин пародонту та методи їх усунення.	2	3
8	Папіліт. Катаральний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.	2	3
9	Лікування катарального гінгівіту.	2	2
10	Гіпертрофічний гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.	2	3
11	Лікування гіпертрофічного гінгівіту.	2	2
12	Виразковий гінгівіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна	2	3

	діагностика.		
13	Лікування виразкового гінгівіту.	2	2
14	Атрофія ясен. Рецесія ясен. Клініка, діагностика. Методи лікування.	2	3
15	Локалізований пародонтит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.	2	3
16	Лікування та профілактика локалізованого пародонтиту.	2	2
	Разом	32	39

„ Дистрофічно-запальні та дистрофічні захворювання пародонту (генералізований пародонтит, пародонтоз) – 3,5 кредити (105 годин): лек. – 6 год, практ. – 48 год, СРС – 51 год.

№	Тема	Практ. заняття	Сам ост. робота
1	Етіологія, патогенез дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту. Роль місцевих та загальних факторів. Вклад вітчизняних вчених.	3	3
2	Генералізований пародонтит. Класифікація. Основні синдроми пародонтиту.	3	3
3	Клініко-морфологічна характеристика окремих ступеней тяжкості генералізованого пародонтиту. Заповнення пародонтологічної карти стоматологічного хворого.	3	3
4	Аналіз даних додаткових методів дослідження хворих на генералізований пародонтит. Маркери резорбції та кісткоутворення. Диференційна діагностика генералізованого пародонтиту.	3	3
5	Загальні принципи і план лікування хворих на генералізований пародонтит.	3	3
6	Усунення місцевих екзогенних чинників пошкодження тканин пародонту. Вибіркове при шліфування зубів. Показання. Методика проведення.	3	4
7	Лікування симптоматичного гінгівіту. Використання лікарських засобів для місцевої терапії: механізм дії, способи застосування залежно від форми і перебігу симптоматичного гінгівіту. Пародонтальні пов'язки. Види. Показання до застосування.	3	3
8	Хірургічні методи лікування генералізованого пародонтиту (кюретаж, гінгівотомія, гінгівектомія).	3	3

	Показання, методика.		
9	Ортопедичні заходи в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Методи фіксації рухомих зубів. Тимчасове шинування. Показання. Методика проведення.	3	3
10	Загальна фармакотерапія генералізованого пародонтиту. Антибіотикорезистентність. Підтримувальна терапія. Показання. Лікарські препарати.	3	4
11	Пародонтоз. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування. Методи усунення гіперестезії.	3	3
12	Особливості лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту на тлі патології внутрішніх органів і систем. Ідіопатичні захворювання.	3	3
13	Помилки та ускладнення під час діагностики та лікування хвороб пародонту. Пародонтоми. Клінічні вияви, методи діагностики і лікування.	3	3
14	Організація фізіотерапевтичного кабінету. Покази, протипокази до використання, методи лікування. Методи фізіотерапевтичного лікування.	3	3
15	Профілактика захворювань тканин пародонту. Етіологічні та патогенетичні заходи профілактики. Диспансеризація хворих.	3	3
16	Терапевтична стоматологія екстримальних умов: організація, обсяг, особливості лікування та профілактика хвороб пародонту військовослужбовцям в мирний час і під час воєнних дій.	3	4
	Разом	48	51

5. Тематичний план лекцій

№	Тема лекції	К-ть год.	Прізвище лектора Дата
1.	Пародонтологія як розділ терапевтичної стоматології. Анатомо-фізіологічні особливості тканин пародонту. Методи обстеження хворих на захворювання пародонту. Хвороби пародонту. Термінологія. Класифікація.	2	
2.	Запальні ураження тканин пародонту. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Лікування. Профілактика	2	

№	Тема лекції	К-ть год.	Прізвище лектора Дата
1	Етіологія, патогенез, діагностика, клініка, диференційна діагностика дистрофічно-запальних уражень тканин пародонту. Методи лікування. Підтримувальна терапія.	2	
2	Диспансеризація хворих з патологією пародонту. Профілактика захворювань пародонту.	2	
3	Організація та обсяг терапевтичної стоматологічної допомоги військовослужбовцям України в мирний час і під час воєнних дій.	2	

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА (39 год)

№ п/п	Тема заняття	К-сть годин
1.	<u>Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</u>	18
2.	<u>Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:</u> Внесок вітчизняних та зарубіжних вчених у вивчення питань етіології та патогенезу захворювань пародонту. Критерії оцінки стану пародонта. Індексна оцінка. SPR-скринінг тест Аналіз ортопантограми Оформлення пародонтологічної карти стоматологічного хворого Оформлення звітно-облікової документації стоматолога, аналізу кількісних та якісних показників роботи лікаря-стоматолога. Аналіз результатів цитологічного, гістологічного, бактеріального дослідження пацієнта. Проведення та оцінка додаткових методів обстеження.	2 2 3 3 3 2 3 3

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (51 год.)

№ п/п	Тема заняття	К-сть годин
1.	<u>Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</u>	27
2.	<u>Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:</u> Ідіопатичні захворювання тканин пародонту. Пародонтоми. Клініка, діагностика, методи лікування Методи лікування рецесії ясен Способи ліквідації пародонтальних кишень. Ортопедичні місцеві втручання. Вибіркове пришліфування зубів, тимчасове шинування. Методика. Алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при різному стану тканин пародонту.	4 4 4 4 4 4

7.РЕКОМЕНДОВАНИЙ ВИД ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТА

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

№ п/п	Тема
1.	Визначення гігієнічних індексів.
2.	Клінічне обстеження хворого з патологією тканин пародонту. Оформлення історії хвороби, складання плану лікування.

№ п/п	Тема
1.	Накладання нетвердіючих лікувальних та твердіючих пов'язок при терапії захворювань пародонту.
2.	Форми та методи санітарно-просвітницької роботи.

Індивідуальні завдання:

1. Створення навчальних відеофільмів по:
    - діагностиці та лікуванню хвороб пародонту
    - методах обстеження пародонтологічного пацієнта, діагностиці та лікуванню;
    - диференційній діагностиці основних захворювань пародонту у клініці терапевтичної стоматології.
- **Виготовлення навчальних стендів.**

- 📖👉 Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
- 📖👉 Участь у фахових студентських олімпіадах з дисципліни.
- 📖👉 Участь у конкурсах професійної майстерності.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Кровопостачання тканин пародонту.
2. Гістологічна будова ясен.
3. Ясенна борозна, анатомо-морфологічна характеристика.
4. Ясенна рідина її функціональне значення.
5. Вікові зміни пародонту і їх клінічне значення
6. Сучасні класифікації хвороб пародонту.
7. На яких засадах побудована класифікація М.Ф. Данилевського (1994)?
8. За якими типами запальних змін розрізняють гінгівіти?
9. Класифікація МКХ-10, її характеристика.
10. Яка основна ознака відрізняє гінгівіт від пародонтиту?
11. Описати схему комплексного обстеження пародонтологічного хворого.
12. Які дані суб'єктивного обстеження вказують на патологічні зміни в тканинах пародонту?
13. Перерахувати показники, на підставі даних яких можна визначити ступінь запального процесу в яснах.
14. Які клінічні методи застосовують для визначення стану та вмісту ясенної борозни, ясенної та пародонтальної кишень?
15. Методика вимірювання глибини пародонтальної кишені.
16. Рухомість зубів, причини виникнення, ступені патологічної рухомості зуба.
17. Травматична оклюзія, її види. Методи визначення травматичної оклюзії. Оклюзіограма.
18. Місцеві травмуючі чинники, їх значення в етіології хвороб пародонту.
19. Визначення рН пародонтальних кишень.
20. Характеристика пародонтальних індексів.

21. Які індекси застосовують для визначення гігієнічного стану порожнини рота у пацієнтів?
22. Перерахувати індекси за допомогою яких визначають ступінь тяжкості запального процесу в тканинах пародонту.
23. Методика визначення індексу РМА, його трактування.
24. Методика визначення індексу ІГ, його трактування.
25. Методика визначення індексу ІІІ, його трактування.
26. Методика визначення індексу СРІТН, його трактування.
27. Проба Шиллера-Писарева, методика проведення, трактування результатів.
28. Які лабораторні методи діагностики використовують при дослідженні хворих з патологією пародонту?
29. Які методи діагностики належать до цитологічних?
30. Дослідження ясенної рідини: методика, діагностична цінність методу.
31. Які методи діагностики патології пародонту належать до біохімічних?
32. Біохімічне дослідження слини, діагностична цінність методу.
33. Клінічний аналіз крові та аналіз крові на цукор. Діагностична цінність методу.
34. Які методи діагностики патології пародонту належать до імунологічних?
35. Морфологічні методи дослідження тканин пародонту. Методика проведення та діагностична цінність методу.
36. Які морфологічні структури пародонту досліджуються за допомогою функціональних методів дослідження?
37. Види рентгенографії, покази, значення.
38. Ортопантомографія, прицільна рентгенографія, покази, переваги, недоліки.
39. Який механізм утворення надясенного назубного каменю?
40. Який механізм утворення підясенного назубного каменю?
41. Як проводять видалення м'яких назубних відкладень?

42. Які є способи видалення назубного каменю?
43. Які інструменти використовують для механічного (інструментального) видалення назубного каменю?
44. Які типи ультразвукових апаратів використовують для зняття зубного каменю?
45. Що таке повітряно-абразивні системи для очищення поверхні зубів? З якою метою їх використовують?
46. Етіологія та патогенез гострого та хронічного папіліту.
47. Які основні методи дослідження необхідно провести для діагностики папіліту? Диференційна діагностика папіліту.
48. Які помилки спостерігаються при диференційній діагностиці папіліту?
49. Медикаментні препарати для лікування папіліту. Рецептатура.
50. Місцеві чинники, що спричиняють виникнення катарального гінгівіту.
51. Роль мікрофлори в етіопатогенезі запальних захворювань ясен.
52. Первинна травматична оклюзія, значення у виникненні хвороб пародонту.
53. Значення гігієни порожнини рота у розвитку запальних хвороб пародонту.
54. Клінічно-морфологічна характеристика гострого та хронічного катарального гінгівіту.
55. Які етапи включає в себе діагностика катарального гінгівіту у хворих з підозрою на нього?
56. Диференційна діагностика гострого та хронічного катарального гінгівіту.
57. Вкажіть основні принципи лікування катарального гінгівіту.
58. Особливості фармакотерапії при лікуванні катарального гінгівіту.
59. Що таке відкритий і закритий метод медикаментного лікування гінгівіту?
60. Фізіотерапевтичні методи лікування катарального гінгівіту.
61. Етіологічні чинники виникнення гіпертрофічного гінгівіту.

62. Які етапи включає в себе діагностика гіпертрофічного гінгівіту у хворих з підозрою на нього?
63. Результати додаткових методів дослідження стану тканин пародонту у хворих на гіпертрофічний гінгівіт.
64. Які відмінності в клінічних картинах різних форм гіпертрофічного гінгівіту? Захворювання, які необхідно диференціювати з гіпертрофічним гінгівітом.
65. Характеристика методів лікування гіпертрофічного гінгівіту.
66. Етіотропна терапія гіпертрофічного гінгівіту. Усунення травматичних чинників при комплексному лікуванні гіпертрофічного гінгівіту.
67. Методи місцевого лікування гіпертрофічного гінгівіту залежно від форми та ступеню захворювання.
68. Склерозувальна терапія гіпертрофічного гінгівіту. Показання до застосування.
69. Етіологія виразкового гінгівіту. Значення фузо-спериллярного комплексу мікроорганізмів у виникненні виразкового гінгівіту.
70. Етапи діагностики виразкового гінгівіту у хворих з підозрою на нього?
71. Клінічна характеристика гострого та хронічного виразкового гінгівіту.
72. Дані додаткових методів дослідження пацієнта із виразковим гінгівітом.
73. Захворювання, які необхідно диференціювати з виразковим гінгівітом.
74. Помилки на етапах постановки діагнозу хворим на виразковий гінгівіт.
75. Основні принципи лікування виразкового гінгівіту.
76. Характеристика методів лікування виразкового гінгівіту залежно від перебігу та ступеню захворювання.
77. Основні групи фармакологічних препаратів, які застосовують для лікування гострого виразкового гінгівіту.
78. Визначення локалізованого пародонтиту.
79. Диференційна діагностика ясенної борозни, ясенної та пародонтальної кишень.

80. Механізм утворення пародонтальної кишені.
81. Основні синдроми пародонтиту.
82. Диференційна діагностика самостійного і симптоматичного катарального гінгівіту.
83. Різновидності пародонтальних кишень, їх характеристика.
84. Види та характеристика остеопатій кісткової тканини при запально-дистрофічних хворобах пародонту.
85. Травматична оклюзія, її види, характеристика.
86. Рухомість зубів. Методика визначення.
87. Клінічно-рентгенологічні ознаки локалізованого пародонтиту I, II, III ступеню тяжкості.
88. Пародонтальний абсцес, клінічні вияви, діагностика
89. Диференційна діагностика локалізованого пародонтиту.
90. Методи лікування локалізованого пародонтиту.
91. Охарактеризуйте види профілактичних заходів хвороб пародонту.
92. Етіологічні та патогенетичні підходи до профілактики.
93. Диференційна діагностика генералізованого пародонтиту та пародонтозу за рентгенологічними ознаками.
94. Сформулюйте основні принципи комплексного лікування генералізованого пародонтиту.
95. У чому полягає місцеве етіотропне лікування генералізованого пародонтиту?
96. Якою є мета загальної етіотропної терапії?
97. На які ланки патологічного процесу спрямована патогенетична терапія генералізованого пародонтиту?
98. У чому суть симптоматичного лікування хворих на генералізованого пародонтиту?
99. Методи усунення травматичної оклюзії.

100. Класифікація хірургічних методів лікування в пародонтології. Показання та протипоказання до хірургічного лікування генералізованого пародонтиту.
101. Види шинувань при захворюваннях пародонту. Показання до тимчасового шинування зубів. Переваги тимчасового шинування.
102. Класифікація пародонтальних пов'язок. Показання та протипоказання до використання пародонтальних пов'язок.
103. Операційні методи при неможливості збереження зуба або його частини.
104. Класифікація матеріалів для прискорення регенерації кісткової тканини пародонту.
105. Пародонтоз. Характеристика синдромукомплексу дистрофічного ураження тканин пародонту.
106. Як виявляється дистрофія у тканинах пародонту?
107. Особливості виявів дистрофії у кістковій тканині. Чим відрізняється резорбція від атрофії кісткової тканини?
108. У чому виявляються компенсаційні механізми порушення біомеханіки сил при пародонтозі?
109. Які додаткові методи обстеження виявляють судинні зміни в тканинах пародонту?
110. Які зміни біохімії крові при пародонтозі?
111. Які додаткові методи обстеження кісткової тканини інформативні для виявлення остеопорозу?
112. Які рекомендації може дати лікар-пародонтолог для призупинення патологічного процесу на загально-соматичному рівні і на місцевому рівні в тканинах пародонту?
113. Які етіологічні чинники слід шукати в осіб молодого віку?
114. Які з відомих фізіотерапевтичних процедур поліпшують кровопостачання тканин пародонту?

115. Що таке ідіопатичні захворювання пародонту? Які симптоми характерні для більшості ідіопатичних захворювань?
116. Еозинофільна гранульома. Симптоми, форми.
117. Клінічні вияви хвороби Гоше.
118. Хвороба Хенда-Шіллера-Крісчена. Клінічні вияви.
119. Синдром Папійона-Лефевра. Клінічні та рентгенологічні ознаки.
120. Синдром Ослера. Клініка, діагностика.
121. Лабораторні методи діагностики ідіопатичних захворювань пародонту.
122. Які порушення обміну та природжені захворювання супроводжуються прогресуючим лізисом тканин пародонту?
123. Хвороби крові, які супроводжують прогресуючий лізис тканин пародонту.
124. Клінічні ознаки хвороби Леттере-Зіве.
125. Хвороба Іценко-Кушінга, клініка, лікування.
126. Клініка, діагностика, принципи лікування еозинофільної гранульоми.
127. Передпухлинні захворювання (визначення та їх характеристика).
128. Основні морфологічні ознаки передраку.
129. Доброякісні пухлини тканин пародонту. Ознаки.
130. Фіброма, клініка, діагностика. Диференціальна діагностика фіброми, лікування хворих на фіброму.
131. Фіброматоз ясен, клініка, лікування.
132. Епулід, види, діагностика, лікування.
133. Які основні види фізіотерапії? На яких етапах лікування їх слід використовувати?
134. Механізм дії фізичних чинників на організм.
135. Показання та протипоказання до застосування фізіотерапевтичних методів лікування хвороб пародонту.

136. Фізіотерапевтичні методи, що використовуються в терапії хвороб пародонту.
137. Механізм дії фізіотерапевтичних методів при лікуванні гінгівітів.
138. Механізм дії фізіотерапевтичних методів при лікуванні пародонтиту.
139. Механізм дії фізіотерапевтичних методів при лікуванні пародонтозу.
140. Які види і методи профілактики хвороб пародонту Ви знаєте?
141. Що таке первинна профілактика хвороб пародонту?
142. Що таке вторинна профілактика хвороб пародонту?
143. Що таке третинна профілактика хвороб пародонту?
144. Що таке екзогенна профілактика?
145. Що таке ендогенна профілактика?
146. Які засоби використовують для профілактики хвороб пародонту?
147. Які принципи раціонального харчування Ви знаєте?
148. Яких правил необхідно дотримуватись при споживанні їжі?
149. Профілактика захворювань тканин пародонту. Етіологічні та патогенетичні підходи до профілактики.
150. Суспільні заходи профілактики захворювань пародонту.
151. Індивідуальні заходи профілактики захворювань тканин пародонту.
152. Роль засобів гігієни в профілактиці захворювань тканин пародонту.
153. Алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при різному стані тканин пародонту.
154. Диспансеризація хворих на захворювання тканин пародонту. Загальні принципи. Документація.
155. Диспансеризація хворих на патологію пародонту. Оцінка ефективності диспансеризації.

8. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія. Пародонтологія» використовуються наступні методи навчання:

- **вербальні** (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (опрацювання практичних навичок).
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**: засвоєння студентами інформації поданої викладачем;
- **метод проблемного викладу**, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- **частково-пошуковий** або **евристичний**, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- **дослідницький**, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують **сприймання і засвоєння** знань студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- методи **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- методи **заохочення і покарання**.

9. Методи контролю

Порядок оцінювання навчальної діяльності студентів регламентовано „Інструкцією щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу” (затвердженої МОЗ України від 15.04.2014 року).

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Методи контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у ЛНМУ імені Данила Галицького», схвалено Вченою радою ЛНМУ імені Данила Галицького від 21.02.2018, протокол №1.

Контрольні заходи при вивченні дисципліни «Терапевтична стоматологія. Пародонтологія» включають поточний контроль, підсумковий контроль – іспит.

Перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс проводиться вхідний контроль. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття з дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень

теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану та результати вихідного контролю рівня знань.

При оцінюванні навчальної діяльності студентів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестові завдання, ситуаційні задачі, контрольні питання, усне опитування, структуровані письмові роботи, структурований згідно алгоритмів контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Підсумковий контроль – іспит. Він проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Оцінка з дисципліни «Терапевтична стоматологія. Пародонтологія», є рейтинговою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

10.Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу, рівень теоретичної та практичної підготовки. Форми проведення поточного контролю -тестування, розв'язування ситуаційних задач, вирішення клінічної ситуаційної задачі, демонстрація практичної навички чи вміння, відповіді на стандартизовані теоретичні питання. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованим та відповідають еталонам відповідей.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною шкалою (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент

має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті і заноситься в журнал обліку академічної успішності.

Знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

«відмінно» - студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

«задовільно» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми або дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

11. Критерії оцінювання за видами контролю:

Критерії оцінювання тестового завдання

«**відмінно**» – студент вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«**добре**» – студент вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«**задовільно**» – студент вирішив 60,5-79 % із запропонованого набору тестових завдань; «**незадовільно**» – студент вирішив менше, чим 60,5 % із запропонованого набору тестових завдань.

Критерії оцінювання пакета відкритих питань

До складу завдання входить 5 відкритих питань за темою практичного заняття. Вартість кожного окремого питання 1 бал, або 20%. Результати відповідей сумуються та виставляється оцінка за п'ятибальною шкалою: 5 «відмінно» – 4,5-5 балів; 4 «добре» – 3,5-4 бали; 3 «задовільно» – 3 бали; 2 «незадовільно» – 2 і менше балів.

Кожне із питань оцінюється за наступними критеріями:

1 бал – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на запитання; демонструє глибокі і всебічні знання, логічно будує відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу.

0,75 бала – студент добре засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст навчального матеріалу, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування з

приводу тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту;

0,5 бала – студент в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття.

0 балів – студент не засвоїв навчальний матеріал теми, не знає основних визначень, понять; дає неправильну відповідь на запитання.

Критерії оцінювання ситуаційної задачі

«відмінно» – студент глибоко засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, вміє пов'язати теорію з практикою, що дозволяє йому розв'язувати ситуаційні задачі підвищеної складності.

«добре» – студент твердо засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, правильно застосовує теоретичні знання при розв'язуванні ситуаційних задач середньої важкості.

«задовільно» – студент засвоїв тільки основний матеріал без деталей, розв'язує лише найлегші задачі, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладі відповіді.

«незадовільно» – студент не знає значної частини теоретичного матеріалу теми заняття, припускається істотних помилок, не вирішує ситуаційну задачу.

Критерії оцінювання практичних навичок

«відмінно» – студент повністю володіє практичною навичкою, вміє пов'язати теорію з практикою.

«добре» – студент частково володіє практичною навичкою, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань.

«задовільно» – студент володіє тільки обов'язковим мінімумом виконання практичного завдання, ознайомлений із технікою виконання.

«незадовільно» – студент не володіє практичною навичкою.

При використанні різних методів верифікації результатів навчання, їх бали сумуються в середнє арифметичне.

Для дисциплін „Терапевтична стоматологія” курс «Пародонтологія» на 4 курсі формою підсумкового контролю є іспит: – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу. Він проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Іспит з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, впродовж екзаменаційної сесії.

До іспиту допускаються студенти, які відвідали усі, передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за мінімальну. Для студентів, які пропустили 3 і більше навчальних занять, з дозволу деканату дозволяється відпрацьовувати академічну заборгованість до певного визначеного терміну в межах семестру.

Заліки приймають викладачі, які проводили практичні заняття в навчальній групі. Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом.

Результати оцінювання роботи студента впродовж семестру мають бути задокументовані (занесені до академічного журналу (електронного), заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки студента). Виконані студентами протягом семестру контрольні роботи, індивідуальні завдання зберігаються на кафедрі протягом року.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

В освітньому процесі Університету застосовуються такі шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала, традиційна 4-бальна шкала та

рейтингова шкала ЕСТ8. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижченаведеними правилами.

Умови допуску до підсумкового контролю: Студент відвідав усі практичні заняття, виконав вимоги навчальної програми і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Табл. 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120
4.95	119
4.91	118
4.87	117
4.83	116
4.79	115
4.75	114
4.7	113
4.66	112
4.62	111
4.58	110
4.54	109
4.5	108

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	107
4.41	106
4.37	105
4.33	104
4.29	103
4.25	102
4.2	101
4.16	100
4.12	99
4.08	98
4.04	97
3.99	96
3.95	95

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.91	94
3.87	93
3.83	92
3.79	91
3.74	90
3.7	89
3.66	88
3.62	87
3.58	86
3.54	85
3.49	84
3.45	83
3.41	82

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.37	81
3.33	80
3.29	79
3.25	78
3.2	77
3.16	76
3.12	75
3.08	74
3.04	73
3	72
Менше 3	Недостатньо

13. Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни.

Оцінка з дисциплін, формою підсумкового контролю яких є іспит, що базується на результатах поточної навчальної діяльності та результатах отриманих студентом на іспиті. Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів). Бали з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS за описаною вище схемою.

Оцінка F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом) на заліку чи диференційованому заліку виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність. Такі студенти не отримують заліка і не допускаються до складання екзаменаційної сесії.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

14. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни;
2. Довідники для студентів з вивчення дисципліни;
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. Методичні розробки, тези, тексти, мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
5. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів на практичному занятті, включаючи матеріал для теоретичної підготовки та орієнтовні карти для оволодіння професійними вміннями та навичками, тести для самоконтролю відповідно до тем практичних занять.

6. Інструктивні матеріали для позааудиторної самостійної роботи за темами, що винесені на самостійне опрацювання.
7. Методичні рекомендації для викладачів до практичного заняття згідно тематичного плану.
8. Тестовий контроль I-II рівнів складності.
9. Рекомендована література.
10. Програмне забезпечення:

Дистанційна платформа MISSA, ZOOM

15. Рекомендована література:

Основна література

1. Борисенко А.В. Заболевания пародонта.- К.: Здоров'я, 2000.
2. Бунь Ю.М., Гриновець В.С. Шинування зубів в комплексному лікуванні хвороб пародонта.- Львів, 2000.
3. Грохольський В.С., Кодола Н.А., Центило Т.Д. Назубные отложения: их влияние на зубы, околозубные ткани и организм.- К.: Здоров'я, 2000.
4. Данилевский Н.Ф., Борисенко А.В. Заболевания пародонта.– К., Здоров'я, 2000.– 466 с
5. Данилевский Н.Ф., Вишняк Г.Н., Политун А.М. Пародонтология детского возраста.– К., Здоров'я, 1981.– 296 с.
6. Данилевський М.Ф., Мохорт М.А., Мохорт В.В. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонту.- К., 1991.- 264 с.
7. Данилевський Н.Ф., Зынченко Т.В., Кодола Н.А. Фитотерапія в стоматології.- К., 1984.
8. Заболевания пародонта: Атлас /Н.Ф. Данилевський, Е.А. Магид, П.А. Мухин, В.Ю. Малюкевич (Под ред. Данилевського Н.Ф.).- М., 1993.
9. Кухта С.Й. Пародонтологія. Принципи комплексного лікування захворювань пародонта.- Львів, 1995.

10. Кухта С.Й., Бунь Ю.М., Кухта В.С. Класифікація хвороб порожнини рота та їх рентгенодіагностика.- Львів, 2000.
11. Мащенко И.С. Болезни пародонта: учеб. пособие по терапевтической стоматологии для студентов стомат. ф-тов мед. вузов, врачей-интернов, ф-тов последипломного образования, врачей-стоматологов.- Дніпропетровськ: Б.И; Дрогобич: Коло, 2003.
12. Мащенко І.С. Запальні та дистрофічні захворювання пародонту: Навчальний посібник.- Дніпропетровськ, АРТ-Прес, 2003.
13. Мельничук Г.М., Рожко М.М. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз: особливості лікування: Навчальний посібник.- Івано-Франківськ, 2004.
14. Мюллер Х.-П. Пародонтологія.- Львов: ГалДент, 2004 (Квитэсенция стоматологических знаний).
15. Пародонтологія: Частина I /С.С. Різник, Б.С. Гриник, В.С. Гриновець (Під ред. Зубачика В.М.).- ЛДМУ, 2002.
16. Поспішіль Ю.О., Вовк В.І. Патологічна анатомія стоматологічних хвороб: навч. посібник для студентів стомат. ф-тів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації.- Львів: Компакт-ЛВ, 2005.
17. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації: у 4 Т. /М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.- К.: Медицина, 2001.- Т.3: Захворювання пародонта.- 2008.
18. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації: у 2 Т. /А.К. Ніколишин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко.- Полтава: Дивосвіт, 2007.- Т.2: Хвороби пародонта, стоматогенна хроніоінтоксикація, захворювання слизової оболонки порожнини рота, організація стоматологічної допомоги в Україні, основи вчення про профілактику стоматологічних захворювань.- 2007.

Допоміжна література

1. Ефанов О. Н., Дзанагова Т. Ф. Физиотерапия стоматологических заболеваний - М., 1980.
2. Кухта С.Й. Пародонтологія. Тлумачний словник.– Львів, 1993.
3. Новик І.Й. Пародонтоз.– К., Здоров'я, 1964.– 326 с.
4. Пахомов Г.Н. Первичная профилактика в стоматологии.– М., Медицина, 1982.– 240 с.
5. Руководство к практическим занятиям по терапевтической стоматологии (заболевания пародонта) (Под ред. Н.Ф. Данилевского).– К., Вища школа, 1990.– 168 с.
6. Свраков Д., Атанасова Е. Пародонтопатии.– София: Мед. и физкул., 1962.– 212 с.
7. Терапевтична стоматологія дитячого віку /Л.О. Хоменко, О.І. Остапко, О.Ф. Кононович та ін. (За заг. ред. проф. Л.О. Хоменко).– К., Книга плюс, 1999.– 528 с.
8. Grant D.A., Stern J.B., Listgarten M.A. Periodontics.– St. Louis, Washington DC, Toronto, 1988.– 1154 p.
9. Potoczek S. Parodontologia.– Wrocław, 1995.– 304 p.
10. Ласкарис Дж. Атлас по пародонтологии. Проявления местных и системных поражений / Дж. Ласкарис, К. Скалли; [пер. з англ. проф. А.И. Грудянова].– М.: МИА, 2005.– 350 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Офіційний сайт Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: <http://www.meduniv.lviv.ua/>

- Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки:

Електронний каталог бібліотеки.

Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники.

Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять

систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

- Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

<http://bookmed.by/stomatologiya/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanij-skorikova-l-a.html>

http://dentalss.org.ua/load/kniga_stomatologia/obshhaja_stomatologija/propedevtika_stomatologicheskikh_zabolevanij/6-1-0-422

<http://www.library.gov.ua/novi-nadkhodzhennia/stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2/802-stomatolohiia-eds-m-m-rozhok-liber-2>

<http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>

http://stom.at.ua/load/ehlektronnye_knigi/terapevticheskaja_stomatologija/5

<http://www.stomatkniga.ru/>

<http://fb2.booksqid.com/medicina/76513-k-kapustin-stomatologiya.html>

<http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>

<http://vk.com/pages?oid=->

<http://vk.com/pages?oid=-4152612&p=%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%9B.%D0%90.%2C%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%92.%D0%90.%2C%D0%91%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%9D.%D0%9F.%2C%D0%9B%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%9D.%D0%92.%2C%D0%95%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%98.%D0%92.->

<http://vk.com/pages?oid=-4152612&p=%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%9B.%D0%90.%2C%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%92.%D0%90.%2C%D0%91%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%9D.%D0%9F.%2C%D0%9B%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%9D.%D0%92.%2C%D0%95%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%98.%D0%92.-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%B2%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%>

<http://www.webmedinfo.ru/borovskij-e-v-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik-dlya-studentov-medicinskix-vuzov.html>